

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

TRYGGHET, ANSVAR OCH RESPEKT

Skollag (2010:800) 1 kap 5§

"... Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.."

Skollag (2010:800) 6 kap.

Åtgärder mot kränkande behandling

Diskrimineringslag (2008:567) 1kap 1§

"Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder."

Läroplaner för grundskolan, förskoleklass och fritidshem 2011 (LGR 11; SKOLFS 2010:37)

"Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.."

Vår verksamhetsidé

"Undervisningen skall bedrivas enligt montessoripedagogik, anpassad till dagens samhälle innebärande;

glädje vid inläring

skapande av förutsättningar för ett livslångt lärande

uppmuntran av kreativitet, nyfikenhet och ifrågasättande

ansvarstagande för det egna arbetet

respekt för varandra

kunskap och insikt om vår ekologiska miljö ur ett globalt och historiskt perspektiv."

Det förebyggande och långsiktiga arbetet för att motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling grundas på en övergripande strategi, som integreras som en naturlig del i verksamhetens övriga arbete.

involverar personal, elever och föräldrar samt ge återkommande möjligheter till samtal om förhållningssätt, värderingar, normer och relationer.

- + baseras på kunskap om elevernas trivsel, inflytande och förekomst av kränkande behandling.

En trygg, säker och stimulerande miljö för lärande

Innehåll

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING	1
1. Rutiner vid diskriminering och kränkande behandling på Eketånga Montessoriskola.	2
Det främjande arbetet	3
Upptäcka, utreda och åtgärda -om utredningar enligt skollagen och diskrimineringslagen	4
2. Diskriminering, trakasserier eller kränkning digitalt	5
3. Resurser i arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar	6
4. Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete	6
5. Uppföljning och utvärdering	7
6. Nu gällande plan för 2015/2016	7
7. Kartläggningar	8
8. Prioriterade mål	8
Mål att uppnå	10
9. Åtgärder	10
Förbättringsförslag	10
Åtgärder framtagna under temadagar med Friends oktober 2013	10
Nätkulturer – råd till vuxna (diskussionsunderlag vid föräldramöten)	11
10. Blankett avvikelse rapport	12
11. Blanketter - Utredning	14

1. **Rutiner vid diskriminering och kränkande behandling på Eketånga Montessoriskola.**

Eketånga Montessoriskola har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, som bygger på långsiktigt arbete för att skapa en trygg och säker miljö för lärande för alla barn och elever i verksamheten.

De begrepp som används i de allmänna råden och kommentarerna kommer från både diskrimineringslagen och skollagen. Det är viktigt att alla som arbetar i verksamheterna har kunskap om innebörden av begreppen. Detta i syfte att kunna bedriva ett effektivt arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering

Handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Om den nya diskrimineringslagen

- Det införs i lagen en ny, sjätte form av diskriminering. Det är ett förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Sedan tidigare finns följande former av diskriminering i lagstiftningen: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier samt instruktion att diskriminera.
- Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att "skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning".
- Det nya diskrimineringsförbudet gäller bland annat inom arbetslivet samt inom bland annat samhällsområdena utbildning, handel med varor och tjänster, arbetsmarknadspolitisk verksamhet och socialtjänsten.
- Begreppet tillgänglighet innefattar stöd eller personlig service, information och kommunikation samt åtgärder i fråga om den fysiska miljön.

Källa: DO

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller

flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. Begreppet mobbning förekommer inte längre i lagstiftning eller författningar.

Tendens till diskriminering och kränkande behandling skall aktivt motverkas. Skolans bemöta diskriminering och kränkande behandling med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. I detta arbete är alla berörda, elever, personal och föräldrar/vårdnadshavare viktiga för att skapa **noll-tolerans**.

Diskriminering och kränkande behandling som uppmärksammas ska omedelbart utredas, dokumenteras och åtgärdas. Huvudmannen har ansvar att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna trakasserier eller kränkande behandling. Styrelsen vid Eketånga Montessoriskolan har delegerat detta ansvar till verksamhetens rektor/förskolechef, som skyndsamt eller minst en gång per månad avrapporterar genomförda utredningar och åtgärder till styrelsen.

Det finns en särskild grupp som ansvarar för att bland annat följa upp och utvärdera de åtgärder som vidtagits i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet. Denna grupp, Trygghetsgruppen, ska också inträda då allvarigare händelser inträffat och då mer omfattande insatser fordras. Trygghetsgruppen består av speciallärarna för F-6 respektive 7-9, en personal från fritids, skolsköterska och rektor. I gruppen, som träffas en gång per månad, redovisas inkomna avvikelserapporter, utredningar och vilka åtgärder som vidtagits med anledning av dessa, vilka resultat detta lett till och vilka strategiska övervägande detta ska leda till.

Det främjande arbetet

Det främjande arbetet ska genom systematiska insatser skapa ökad arbetsglädje och trivsel i vardagen för alla i syfte att vi har en trygg, säker och stimulerande miljö för lärande.

Personal och det främjande arbetet

Det främjande arbetet utgår från att läroplanens värdegrund är väl förankrad i vardagen. Det innebär också att personalen genom framsynt planering och analys motverkar situationer i det dagliga arbetet som kan leda till incidenter som strider mot lagstiftningen. Detta innebär bland annat att all personal

- är väl förtrogen med lagstiftningen rörande förbud mot diskriminering och kränkande behandling
- är väl förtrogen med innehållet och tillämpningen av föreliggande plan.
- har den kompetens och kunskap som behövs för att fullgöra sitt uppdrag att förhindra diskriminering och kränkande behandling
- avsätter tid i planering/genomförande av veckans arbete för att diskutera värdegrundsfrågor i berörda barn/elevgrupper.

Barn/elever och det främjande arbetet

Det är av yttersta vikt att barn och elever känner till lagstiftningen rörande diskriminering och kränkande behandling. De är oftast de personer som innan de vuxna upptäcker om något inte står rätt till relationerna mellan individerna i en grupp. Detta innebär bland annat att

- barn/elever i början på varje verksamhetsår diskuterar och reviderar de gemensamma reglerna för trivsel.

- barn/elever aktivt tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande genom att regelbundet delta i aktiviteter där värdegrundsfrågor diskuteras.
- barn/elever ingår i olika grupper till exempel som klassråd och elevråd eller elevskydsombud för att arbeta främjande när det gäller att skapa en god atmosfär eller andra trivselaktiviteter.

Föräldrar/vårdnadshavare i det främjande arbetet

Den viktigaste gruppen i det förebyggande arbetet är föräldrarna. Ett nära samarbete med hemmet och verksamhetens personal skapar förutsättningar för att förebygga diskriminering och kränkande. Förutsättningen för att tidigt upptäcka, utreda och åtgärda missförhållanden ökar väsentligt om föräldrar/vårdnadshavare har god insyn i verksamheten både vad det gäller värdegrundsfrågor och det dagliga arbetet.

Detta innebära bland annat att

- föräldrar/vårdnadshavare är väl förtrogna i innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- värdegrundsfrågor och trivselregler diskuteras vid det första föräldramötet under verksamhetsåret och att det fattas beslut om hur man tillsammans kan verka för att förhindra diskriminering och kränkande både i förskola/skola och på fritiden.
- förskola/skola tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare anpassar krav och förväntningar efter barnets/elevens stigande ålder och mognad.

Upptäcka, utreda och åtgärda -om utredningar enligt skollagen och diskrimineringslagen¹

Så snart någon på skolan får kännedom om att diskriminering och kränkande behandling har eller kan ha inträffat skall uppgifterna dokumenteras i avvikelserapport², som lämnas till rektor. Vid behov sker samråd sker med rektor eller rektors ställföreträdare. Detta gäller alla former av diskriminering trakasserier som äger rum mellan elever, såväl som mellan personal och elever. Är det uppenbar misstanke om diskriminering och kränkande behandling ska utredning ske skyndsamt. Alla insatser som görs för att utreda diskriminering eller trakasserier skall dokumenteras³.

- Utredningsplikt - skyldigheten att utreda om någon har utsatts för diskriminering/ kränkning träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning. Skyldigheten att utreda inträder redan vid första tillfället och oberoende av om det förelåg en avsikt att kränka eller inte. Avvikelserapporten används som en första dokumentation av händelsen
- Om ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering/ kränkning är det viktigt att berörda vårdnadshavare informeras.
- Det är viktigt att den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt.
- Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad och situationen därefter är upplärd. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler barn eller elever samt personal. En utredning kan även involvera barnets eller elevens vårdnadshavare.
- Bedömningen av händelsen bör kopplas till de begrepp som används i gällande plan mot diskriminering och kränkande behandling dvs. kränkningar, trakasserier och de sju diskrimineringsgrunderna (kön, etnisk tillhörighet, religion/annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder), vilka dessutom kan vara indirekta eller direkta. Det är huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.
- Det är viktigt att vara uppmärksam på om en kränkning är en enstaka händelse eller om den är en del av systematiska och återkommande kränkningar.
- Utifrån bedömningen av utredningen bör anmälan till socialtjänsten och/eller polisen övervägas.
- Åtgärdsplikt - i förekommande fall ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. De åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå. Åtgärderna som vidtas bör grundas på utredningen och riktas till såväl det

¹ Källor: bl.a. Skollagen 6 kap., diskrimineringslagen 2 kap. och Skolverkets "Allmänna råd mot diskriminering och kränkande behandling".

² Se sidan 14

³ Se sidan 16

barn/den elev som blivit utsatt som till den eller dem som utövat kränkningen. De vidtagna åtgärderna bör följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras till dess att situationen är varaktigt löst.

- Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Det är även en rättsäkerhetsfråga, eftersom den ger berörd personal, elever och vårdnadshavare möjlighet till insyn. Dokumentationen kan även vara ett underlag om det blir en rättslig process avseende det inträffade.
- Utredningens innehåll lär omfatta sekretessbelagda uppgifter. Originalen ska lämnas till rektor med kopia till förskolan/i berört arbetslag för det fortsatta arbetet. Om behov finns lämnas en kopia till vårdnadshavarna.
- Preskriptionstiden för kränkningar/trakasserier/diskriminering är 10 år, enligt preskriptionslagen.
- Personal får inte utsätta ett barn/en elev för kränkande behandling. Om ett barn/en elev, som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, visar omständigheter som ger anledning att anta att han/hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit. Rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion ska ansvara för utredningen om händelsen rör barn/elever som anser sig blivit kränkt/trakasserad/diskriminerad av personal.

Bedömning av allvarsgrad (skala 1 eller 2) sker enligt följande:

1. Utredning skall ske samma dag händelsen inträffat eller närmast följande arbetsdag med hänsyn till den utsatte och övriga inblandade enligt anmälarens bedömning. Det behöver inte vara eleven som känner sig kränkt som anmäler, utan anmälan kan komma från någon annan.

2. Om det framkommer vid utredningen att den aktuella incidenten eller liknande situationer har inträffat vid flera tillfällen med berörda barn/elever, utan att någon vuxen känt till det, ska ärendet utan dröjsmål redovisas för rektor, som vid behov sammankallar Trygghetsgruppen för åtgärd. Tidsplan upprättas och delges berörda.

2. **Diskriminering, trakasserier eller kränkning digitalt**

diskriminering och kränkande behandling via internet eller mobiltelefoner kan förekomma via sms, mms, e-post, i chattforum, diskussionsforum och på webbsidor då en eller flera personer utför eller ligger bakom handlingen. Denna typ av diskriminering och kränkande behandling kan hitta hem till vem den vill, när den vill (www.etik.blogspot.com) och kan vara *verbal*, som ryktesspridning, kränkningar och hot samt *psykisk*, som

utfrysning som sker på nätet genom att man blockerar någon (www.friends.se). När man blockerar eller "blockar" någon visar man att man inte vill chatta med den personen genom att klicka bort vederbörande.

Forum

Ordet chat kommer från engelskan och betyder snacka. Att chatta betyder att man skriver till varandra online. Detta påminner om att sitta och prata och det man skriver kan läsas direkt eller med någon med liten fördröjning. Här kan man hålla kontakt med sina vänner, utöka sin kamratkrets men också sprida förtal och kränkande bilder till varandra.

Man kan både vara anonym och använda sig av sitt namn. Vanligast är att medlemmen använder sig av ett alias men man beskriver ju sig själv i presentationen så att vännerna förstår vem man är. Man har egen "Vänlista" och kan enkelt se sina kamraters vänner. På webbplatserna finns möjligheten till anonymitet eller falsk identitet. Umgängesetiken

skiljer sig från den vanliga eftersom man här enkelt kan prova nya roller och det blir lättare att ta ut svängarna. Det man aldrig skulle kunna säga till någon öga mot öga kan bli möjligt att skriva och skicka digitalt. Chattni i avgränsade rum är viktig för många ungdomar. Själva samtalet behöver inte ha störst betydelse. Det viktigaste kanske är att vara med både i samtalet och i vänskretsen.

Bilder på nätet

Bilder på nätet är en del av e-mobbningen. Det kan vara att någon tar bilder med sin mobilkamera och lägger ut dem på nätet utan att personen på bilden vet något eller har gett sitt medgivande. När en bild publiceras på nätet finns den där och kan kopieras och spridas vidare utan kontroll.

Förebyggande arbete

- Skolan är den klart vanligaste platsen för diskriminering och kränkande behandling enligt senaste LUPP8 (enkät till alla 8or i Halmstad).
- Åttondeklassarna tycker vid senaste LUPP8 att problematiken med mobbing och utfrysning är nästan lika vanlig över telefon, sms, e-post eller nätet som den är i klassrummet. Detta gäller i synnerhet för tjejer och då man tittar på hur det ser ut för rikets visar det sig även här att trenden med mobbing och utfrysning med dessa metoder ökat under senare år.

Förälder

Intressera dig för vad ditt barn gör på nätet, men spionera inte.

Fundera på följande: Hur pratar jag om andra föräldrar? Hur pratar jag om lärare? Hur pratar jag om skolan? Hur pratar jag om andra barn och ungdomar?

Personal

Var en god förebild, var tydlig samt uppmärksamma barns och ungas behov och vägled på ett ödmjukt sätt.

Fundera på följande: Hur förebygger vi diskriminering och kränkande behandling? Hur skaffar vi oss en bild av barns- och ungas nätvanor? Hur kan vi regelbundet kartlägga om det förekommer diskriminering och kränkande behandling?

Barn- och ungdomar

Berätta för någon vuxen vad du ser eller gör på nätet! Acceptera inte beteenden på nätet som du vet är fel!

Handlingsplan

(från "Koll på nätet.." Friends)

Om det händer.....

1. Kränkningen tas bort omedelbart om den finns på publika sidor
2. Utred och dokumentera – Vad har hänt? När hände det? Vilka är inblandade? Analysera kränkningen ur olika perspektiv och ta reda på vilka begränsningar i normer eller andra orsaker som kan ha lett till situationen.
3. Kontakta vårdnadshavare
4. Anmäl diskriminering och kränkande behandling till annan myndighet om anmälningsplikten kräver det.
5. Skapa konkreta åtgärder tillsammans med berörda för att förhindra att liknande handlingar upprepas
6. Upprätta en mer långsiktig handlingsplan
7. Följ upp och utvärdera hur det har gått både i det enskilda ärendet och övriga åtgärder.
8. Analysera om det finns behov av fortsatta insatser.

3. Resurser i arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar

Personal: Trygghetsgrupp, rektor, kurator, samordnare, mentorer/arbetslag samt stödpersoner från Kärnhuset eller extern konsult.

Elever: Elevskyddsombud och elevråd

Styrelsen: Styrelsen och ev. arbetsgrupp

Ekonomi: Fortbildningsanslag, anslag till "övrigt barnen" samt budget för pedagogisk litteratur.

4. Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Det främjande arbetet består i första hand i det arbetet som redovisas på under Det främjande arbetet på sidan 3 också det arbete som är knutet till läroplanens normer och värden och som innefattas i de arbetspass då vi i förskola och skola arbetar med Sv/So/Livskunskap.

Det förebyggande arbetet bygger på personalens iakttagelser i de olika arbetslagen, samtal med elev/vårdnadshavare samt andra riskbedömningar och kan innebära omedelbara åtgärder i samråd med barnen/eleverna för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Förslag till förebyggande åtgärder kan också tas upp i samordnargruppen, som träffas varje vecka med en representant från varje arbetslag närvarande. Åtgärder kan vara varaktiga eller gälla över en viss tid beroende på den bedömning som görs. Den samlade dokumentationen över inkomna avvikelser varje månad och termin utgör också en värdefull källa för strategiska åtgärder på både individ, grupp och skolnivå.

Det åtgärdande arbete redovisas på sidan 2-. Detta arbete bygger på noll-tolerans mot diskriminering och kränkande behandling!

5. Uppföljning och utvärdering

Uppföljning

Målen i denna plan, skall följas upp genom:

- **utvecklingssamtal** – elev-förälder-pedagog 2 ggr/läsår.
Ansvarig: mentor/klasslärare
- **medarbetarsamtal** – rektor-anställd 1 gång/arbetsår.
Ansvarig: rektor
- **kontinuerliga samtal** i resp. undervisningsgrupp på klassrådstitid eller samlingstid.
Ansvarig: mentor/klasslärare
- **regelbundna möten** med elevråd.
Ansvarig: en pedagog per arbetslag
- **kontinuerlig avrapportering** till Trygghetsgruppen minst en gång per månad.
Ansvarig: Rektor
- **avrapportering** (ärende av grad 1 och 2) till skolans **styrelse** vid varje sammanträde eller då så fordras utan dröjsmål.
Ansvarig: Rektor

Utvärdering

De uppsatta målen i denna plan skall utvärderas:

- skriftligt i slutet av varje läsår genom sammanställning av de rapporter och utredningar som förekommit med förslag till förebyggande åtgärder, som integreras i skolans kvalitetsarbete.
Ansvarig: Rektor tillsammans med Trygghetsgruppen
- skriftligt genom den fysiska och psykosociala skyddsronnen som genomförs med alla elever under läsåret med en bedömning av läget och förslag till riktade åtgärder.
Ansvarig: Rektor
- i resp. arbetslag tillsammans med berörda elever i anslutning till v 44 och i maj varje läsår med upprättande av handlingsplan som redovisas till rektor.
Ansvarig: Resp samordnare

Åtgärder

Beslut och åtgärder på skol- och/eller gruppnivå beroende på ärendekaraktär. Genomförda åtgärder och effekterna av dessa utvärderas regelbundet, se ovan Utvärdering.

6. Nu gällande plan för 2015/2016 –

Grunden för Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkningar utgörs av den omarbetade Likabehandlingsplan med anledning av de Allmänna råden gällande "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling", som utkom under sommaren 2012. Planen ifråga ska kopplas till verksamhetens samlade kvalitetsarbete. Skolverket kommer att under hösten ge ut Allmänna råd om detta. Vår tidigare Likabehandlingsplan var anpassad efter våra lokala förhållanden, var utarbetad tillsammans med eleverna och känd av elevernas vårdnadshavare. Nu gällande plan har fokus på genusperspektivet i arbetet med DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING.

Tidsplan: för 2016

Tidpunkt/period	Mål – åtgärd – uppföljning – analys - utvärdering	Inriktning på åtgärd		
		Främja	Förebygga	Åtgärda
1. Maj 2016	Utvärdering av Plan mot diskriminering och kränkande behandling ed sammanställning av frekvenser rörande avvikelser. Förslag till åtgärder och förändringar planen inför läsåret 2014/15 diskuteras.	x	x	x
2. Juli 2016	I största möjliga utsträckning ska det finnas schemalagd aktivitet (Livskunskap) i samtliga grupper i förskolan, förskoleklass och skolår 1-9 med minst ett tillfälle per vecka.	x	x	x

3. Augusti 2016	I samband med skolstarten upprättas gemensamma trivselregler med utgångspunkt från föregående års regler med eleverna.	x	x	
4. Aug/sept 2016	Planen revideras av elever och lärare. Noggrann genomgång av begreppen kring diskriminering och kränkande behandling samt diskussioner.	x	x	
5. Okt/november 2016	Elevskyddsombudsutbildning med genomgång av diskriminering och kränkande behandling med förslag till förändringar.		x	
6. November 2016	Uppföljning och genomgång av gemensamma trivselregler samt diskussion/tillägg till Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Underlag för genomförande av elevenkät diskuteras med personalen. Remiss till eleverna/elevråden.	x	x	
7. Januari 2017	Vid första föräldramöte genomgång av Plan mot diskriminering och kränkande behandling med samtliga vårdnadshavare.	x	x	

7. Kartläggningar 2014/2015

Det är främst genom en noggrann avvikelserapportering vi har kartlagt frekvensen av kränkningar under föregående läsår). Under året har avrapporteringen med inkomna avvikelser sammanställts för hela verksamheten samtidigt som de grupperats per arbetslag/undervisningsgrupp, vilket har haft betydelse vid analysen av inkomna avvikelser. Förekomsten av diskriminering och trakasserier har varit mycket låg. Huvuddelen av avvikelserna, förutom rena olycksfall och övrigt, har varit kränkningar. Förskolan har haft relativt få avvikelser jämfört med tidigare år. Antalet avvikelser i skola och fritidshem har främst varit kopplade till lunchraster och vid s.k. fri lek på fritidstid, men också i något ökande grad på internet. Kränkningar, mest typ 1, har skett trots god bemanning av rastvakter samt förstärkt uppmärksamhet och direkt åtgärd. Kränkningar via internet har kommit till vår kännedom både via elever och vårdnadshavare. Årets främjande och förebyggande insatser fortsätter i hela verksamheten men med särskilt fokus på några prioriterade elevgrupper i syfte att förhindra så att kränkningar sker överhuvudtaget. Åtgärderna avser både individ-, grupp och skolnivå. Under temadagar under hösten arbetar vi vidare med kartläggning av beteendet på nätet.

Prioriterade mål 2015/2016

Vårt övergripande mål är att FRÄMJA LIKABEHANDLING

genom att

alla på Eketånga Montessoriskola främjar likabehandling, förebygger och förhindrar diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling av barn och elever genom att strukturerat arbeta från förskolan upp till och med år 9 med olika typer av övningar för att utveckla barnens/elevernas sociala kompetens och empatiska förmåga.

Vi har tidigare använt oss av SET, som är ett pedagogiskt program som går ut på att ge elever social och emotionell träning i syfte att öka deras sociala och emotionella kompetens. Vi har respekt för Skolverkets kritik av SET och har anpassat vårt sätt att arbeta främjande efter våra lokala förutsättningar. Vi anser att det är värdefullt att genomföra olika typer av aktiviteter varje vecka grundade på de kartläggningar vi gör i verksamheten. Detta innebär att arbetet kan se olika ut i olika undervisningsgrupper beroende på behovet.

Vi prioriterar

- att regelbundet diskutera händelser som har med diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling att göra i resp. undervisningsgrupp.
- att arbeta förebyggande med hjälp av rollspel och drama, högläsning, upplevelser och andra aktiviteter som ökar barns och elevers inlevelseförmåga och förmåga att sätta sig i någon annans situation.
- att uppmärksamma varningssignaler t ex då barn/elev ofta är ensam eller alltid vill vara nära vuxen, ofta är inblandad i bråk och skoj, verkar håglös, är okoncentrerad under arbete eller ofta klagar på ont i magen eller huvudet.
- genom att det ofta finns vuxna i riskmiljöer, som t ex skolgård, tamburer och omklädningsrum, och att de vuxna i dessa situationer kan lotsa barnen/eleverna i deras samspel. Detta är särskilt viktigt då barnen/eleverna är involverade i "fri lek".
- genom att alla har en trevlig och tillåtande attityd mot varandra, som innebär att det öppet går att diskutera hur utanförskap undviks i barnens vardag.

Klasslärare/mentorer/förskole- och fritidspersonal har ett särskilt ansvar för att observera, samtala med och lyssna på barn och elever under dagen för att bilda sig en uppfattning om riskmiljöer eller situationer.

Mål att uppnå 2015/2016

- MÅL1** 100% av incidenter diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling har lett till åtgärder för att förhindra upprepning i alla fall.
- MÅL2** Under hösten 2016 anordnas work-shops med elever, vårdnadshavare och personal kring sociala medier i skolan med inriktning på att förebygga och hantera kränkningar och mobbing på nätet
- MÅL3** Mål för genusarbetet upprättas tillsammans med barn/elever, personal och vårdnadshavare under början av höstterminen 2016

Åtgärder 2015/2016

Förbättringsförslag

- Vi fortsätter med att ta upp frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkningar på utvecklingssamtalen. Underlag redovisas vid mitterminskonferens om inte behov föreligger för direkt åtgärd.
- Fortsatt kartläggning av internetvanor i främst 4-6 och 7-9 efter Temadagarna med Friends samt förebyggande arbete med särskild inriktning på detta, .
- Vårt resultatuppföljningssystem kompletteras med resultat kopplat till kön – individ – ämne i syfte att kartlägga ev. resultatskillnader.
- Vi ser över den förberedda miljön ur ett genusperspektiv och prioriterar då särskilt förskolan, fritidshemmet och de tidiga skolåren. Underlag för detta arbete är de genomförda analyser av jämställdhetsperspektiven i våra läroplaner, se Jämställdhet och LGR11.
- Begreppen kränkning, trakasserier och mobbing förtydligas i planen, enligt rekommendation från Friends. I uppstarten med eleverna går vi igenom begreppen och diskuterar innebörden mer omfattande än vad vi gjort tidigare.
- Under hösten lägger vi in "tjej- och killsnack" med särskilt fokus på innebörden av begreppen och även beteende på nätet.

Åtgärder framtagna under temadagar med Friends

Under temadagarna med friends utarbetade elever, personal och vårdnadshavare plan för det fortsatta arbetet med att förhindra kränkningar och trakasserier främst på nätet.

- Personal – Vi diskuterar regelbundet vad som händer på internet med eleverna. Vilka sociala medier är populära just nu? Vilka kontakter har eleverna och vad är det man skriver om? Under våren arbetar vi med bildhantering och hur man kan "ljugas med bilder".
- Elever – Prata med en vuxen om du eller någon annan blir kränkt på nätet. Undvik "att hänga på" om någon skriver något illa om någon. Läs vad som skrivs kritiskt och tro inte på allt som skrivs
Vi använder inte mobiltelefonen i skolan eller på fritiden för att ta bilder som kan användas på ett felaktigt sätt.
- Vårdnadshavare – Prata med ditt barn om nätet utan att överdramatisera. Diskutera vad som är lämpligt och inte lämpligt att säga och skriva – jämför den "digitala världen" med den "analog". Om det är möjligt bli "vän" med ditt barn på nätet.
Skolan kan anordna fler bra föreläsningar. Det borde kanske finnas en "nätmentor" eller borde föräldrar bli "Nätvandrare"

Nätkulturer – råd till vuxna (diskussionsunderlag vid föräldramöten)

ELZA DUNKELS NÄTKULTURER

Råd till vuxna

1. Respektera ungas rätt till integritet.

Placera datorn så att de kan sitta ostört, gärna med skärmen vänd från dörröppningen. Då behöver inte den som sitter vid datorn känna sig osäker och fundera på vad som syns och inte syns på skärmen.

2. Prata om internet.

Fråga vad de gör, be dem visa något kul och något mindre kul. Ställ dumma frågor och visa dig okunnig men respektera att de kanske inte alltid vill svara på hurtiga frågor som "vad har du gjort på nätet idag?" De unga du har omkring dig är din bästa och tillförlitligaste informationskälla, långt pålitligare än media.

3. Håll dig lugn.

När du får höra något oroande är det av yttersta vikt att du inte överreagerar. Du får kanske bara en chans att reagera på ett vettigt sätt. Om du reagerar för starkt kanske du aldrig mer får förtroendet att höra om något otureligt som den unga har råkat ut för.

4. Var intresserad

men känn inte tvånget att bli en vuxen på nätet om det inte är din grej. Man måste inte hänga på Lunarstorm för att vara en god vuxen. Man kan prata med de unga om deras vanor istället. Däremot hjälper det att vara orienterad. Läs tidningar om datorer och spel, eller prenumerera på nyhetsmail.

5. Det är du som är vuxen.

Det betyder att du ska sätta rimliga gränser, t ex när det gäller tidsanvändningen. En rimlig regel är att datorn ska vara avstängd en timme innan den unga förväntas sova för att hjärnan ska hinna varva ner. En orimlig regel är att vuxna alltid har rätt att avbryta datoranvändningen, eftersom det är svårt att bedöma ifall du kommer in mitt i en match eller ett samtal.

► Beställ på: www.kulturer.net

6. Tänk på kroppen.

Unga får ofta avlagd datorutrustning och ofta är den avlagd för att den är undermålig. Det är vettigare att de yngsta alltid har den bästa utrustningen eftersom deras kroppar växer. Skaffa en bra stol som går att höja och sänka, en mus utan kula, lågstrålade skärm, tangentbord med scrollhjul. Om man inte har råd, satsa på mus och tangentbord för några hundralappar och ställ in höjden på stolen med kuddar eller telefonkataloger. En gammal skärm (utan TCO-märkning, om den flimrar eller visar konstiga färger) bör man dock lämna till återvinningen i alla lägen. Vuxna klarar sig med en stol som är inställd på en höjd och vi sitter inte lika länge så vi kan nöja oss med den sämre utrustningen. Inför en regel för alla åldrar att man avbryter minst en gång i timmen för att göra något annat; hoppa i studsattan, göra en kopp kaffe, gå på toa, lägga sig på golvet – vad som helst för att bryta det monotona datorsittandet.

7. Var orättvis.

Varje barn har rätt att bedömas utifrån sin unika situation och inte utifrån fastlagda regler. Det ena barnet mår bra av att någon avbryter datoranvändandet ofta medan ett annat har hittat sin plats i livet och ska tillåtas sitta mer. Rättvisa är inte att behandla alla lika, rättvisa är att titta ett barn i ögonen och se hur det mår. Och därefter våga agera vuxet utifrån vad man ser. Lita inte blint på råd från andra. Det gäller naturligtvis även ovanstående sex punkter, dock inte denna sista ☺

elza.dunkels@educ.umu.se

gleerups ee

8. Blankett avvikelserapport

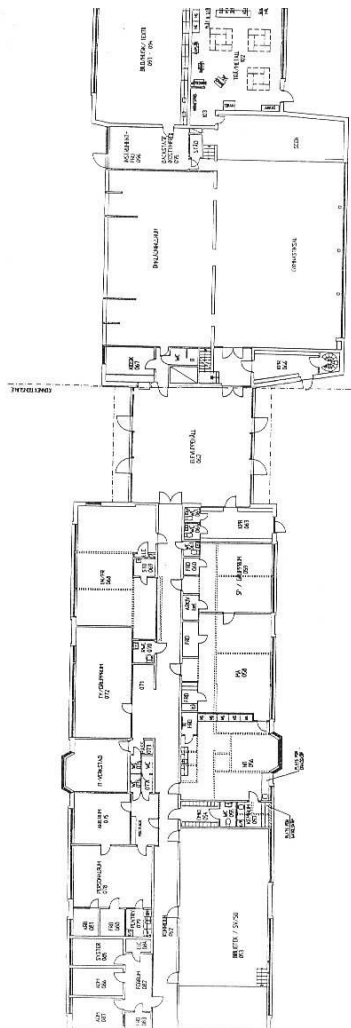
När det gäller ärenden rörande diskriminering/kränkande behandling, arbetsmiljöärende eller olycka/skada ska dessa inrapporteras skyndsamt till rektor eller rektors ställföreträdare!

Namn (på den som avger rapporten)	Namn (på den som fyller i rapporten)
Avvikelsen avser (markera med kryss)	
1. Ärende rörande diskriminering/kränkande behandling	Utredning påbörjad JA ☐ NEJ ☐
2. Arbetsmiljöärende	Anmälan till AMV ☐
3. Olycka/skada barn/elev (olycksfallsrapport lämnas till skolsköterskan)	Anmälan till AMV ☐
4. Förbättringsförslag	
5. Klagomål	
6. Fel/reparation (vid behov av brådska <u>reparation</u> kan blanketten lämnas direkt till vaktmästaren)	
Telefon/adress/grupp (för återkoppling)	Övrigt (ev. bilagor eller andra viktiga upplysningar)

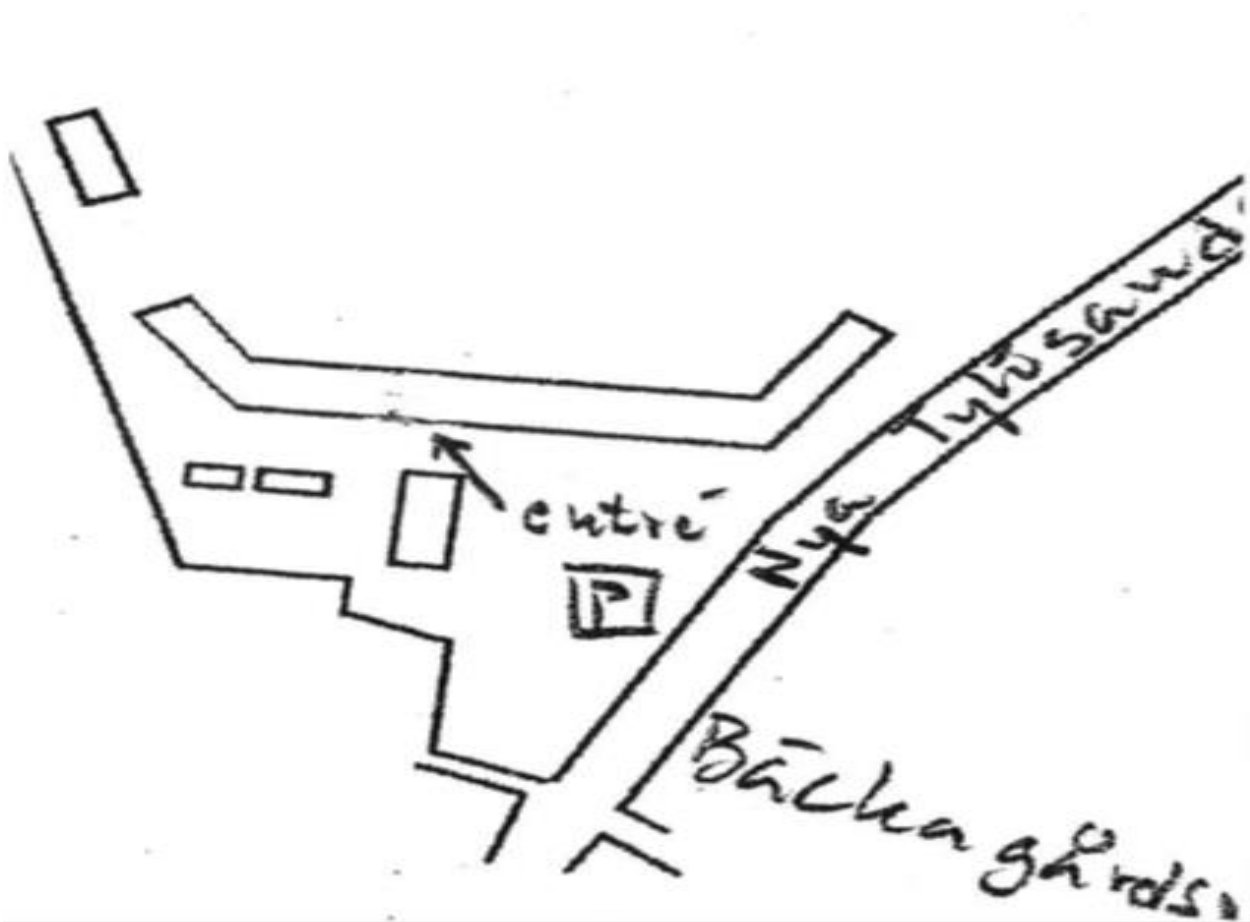
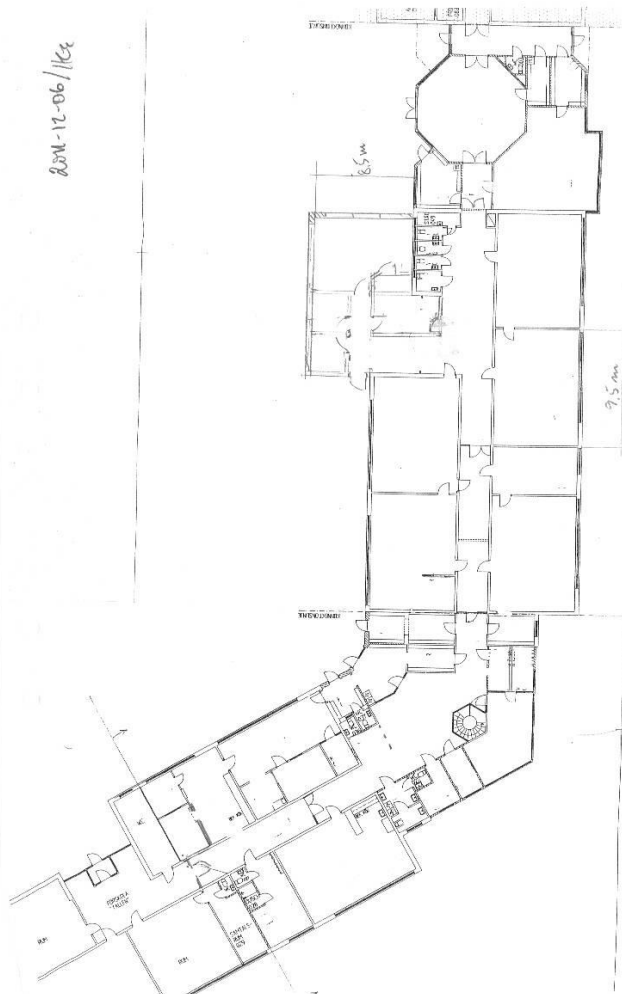

Beskrivning av ärendet:
Vad (ärende 1,2 och 3 kan redovisas med utredning eller olycksfallsrapport som bilaga)
Hur
Var (ange så detaljerat som möjligt –se ritningar/skiss)
När (ärende 1,2 och 3 i första hand – datum o klockslag)
Vem/vilka (ärende 1,2 och 3 -ange ålder/grupptillhörighet och fullständigt namn på berörda)
Vårdnadshavare informerad (ärende 1,2 och 3, markera med kryss)
Utredningsblankett bifogas (markera med kryss)
Utredningsbehov föreligger – diskriminering/kränkande behandling, arbetsmiljöärende eller olycka/skada (markera med kryss)

Ifylls av rektor	
Ärendet mottaget (datum o klockslag)	
Ärendenummer (år, månad och nummer)	
Åtgärd	
Kommentar	
Styrelsen informerad (datum o klockslag)	
Övriga informerade (datum o klockslag)	
Ärendet avslutat (datum)	
Uppföljning/utvärdering	
Ansvarig för uppföljning/utvärdering	

2011-12-06/119

9. **Blanketter - Utredning**

När en elev/ett barn anser sig ha blivit utsatt för
kränkningar/trakasserier/diskriminering

Skollagen 14a kap. 10§ och Diskrimineringslagen 2 kap. 7§

Del 1 – Utredningen

Personuppgifter

Utredarens namn	Datum för utredningen
Namn på elev/barn som anser sig blivit utsatt	Elevens klass/barnets avdelning
Namn på involverade elever/barn och klass/avdelning	
Namn på personal som deltagit i utredningen	
Beskrivning av händelsen	

Personuppgifter hanteras enligt personuppgiftslagen. Uppgifterna behövs för att administrera ärendet på Eketånga Montessoriskola. Registrerad har rätt att, efter skriftlig ansökan, en gång/år få veta hur uppgifterna behandlats och få rättelse av dem. Ansökan ställs till Eketånga Montessoriskola, Bäckagårdsvägen 19, 302 40 Halmstad. Information lämnas rektor eller den rektor utsett.

Bedömning av händelsen som diskriminering (sätt kryss och skriv kommentar):	kön
	etnisk tillhörighet
	funktionshinder
	religion/annan trosuppfattning
	sexuell läggning
	könsöverskridande identitet/uttryck
	ålder
Bedömning av händelsen som trakasserier (sätt kryss och skriv kommentar):	kön
	etnisk tillhörighet
	funktionshinder
	religion/annan trosuppfattning
	sexuell läggning
	könsöverskridande identitet/uttryck
	ålder
Bedömning av händelsen som kränkande behandling:	
Annan bedömning (d.v.s. inte diskriminering, trakasserier eller kränkningar enligt ovan)	

Åtgärder (Åtgärder ska vidtas då det finns behov utifrån bedömningen)	
Mål för åtgärden	
Ansvarig	Datum för uppföljning/utvärdering
Information till vårdnadshavare -namn	
Informerad av	Datum
Information till andra (mentor, arbetslag, rektor, huvudman m fl)	
Informerad av	Datum
Utredning avslutad (datum)	Utredarens underskrift (med namnförtydligande)
Information till vårdnadshavare om att utredning är avslutad (vårdnadshavarens underskrift samt namnförtydligande)	
Informerad av	Datum

Uppföljning av genomförd utredning

När en elev/ett barn anser sig ha blivit utsatt för
kränkningar/trakasserier/diskriminering

Skollagen 14a kap. 10§ och Diskrimineringslagen 2 kap. 7§

Del 2 – Uppföljning/utvärdering av åtgärder och mål

Utredarens namn	Datum för utredningen
Åtgärder och mål för åtgärden	Uppföljning/utvärdering visar att

Om utredningar enligt skollagen och diskrimineringslagen

- Utredningsplikt - skyldigheten att utreda om någon har utsatts för diskriminering/ kränkning träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning. Skyldigheten att utreda inträder redan vid första tillfället och oberoende av om det förelåg en avsikt att kränka eller inte.
- Om ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering/ kränkning är det viktigt att berörda vårdnadshavare informeras.
- Det är viktigt att den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt.
- Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad och situationen därefter är uppklarad. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler barn eller elever samt personal. En utredning kan även involvera barnets eller elevens vårdnadshavare.
- Bedömningen av händelsen bör kopplas till de begrepp som används i gällande plan mot diskriminering och kränkande behandling dvs. kränkningar, trakasserier och de sju diskrimineringsgrunderna (kön, etnisk tillhörighet, religion/annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder), vilka dessutom kan vara indirekta eller direkta. Det är huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.
- Det är viktigt att vara uppmärksam på om en kränkning är en enstaka händelse eller om den är en del av systematiska och återkommande kränkningar.
- Utifrån bedömningen av utredningen bör anmälan till socialtjänsten och/eller polisen övervägas.
- Avvikelse rapporten används i första hand för att dokumentera händelsen.
- Åtgärdsplikt - i förekommande fall ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. De åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå. Åtgärderna som vidtas bör grundas på utredningen och riktas till såväl det barn/den elev som blivit utsatt som till den eller dem som utövat kränkningen. De vidtagna åtgärderna bör följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras till dess att situationen är varaktigt löst.
- Dokumentation är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Det är även en rättsäkerhetsfråga, eftersom den ger berörd personal, elever och vårdnadshavare möjlighet till insyn. Dokumentation kan även vara ett underlag om det blir en rättslig process avseende det inträffade.
- Utredningens innehåll lär omfatta sekretessbelagda uppgifter. Originalen ska lämnas till rektor med kopia till förskolan/i berört arbetslag för det fortsatta arbetet. Om behov finns lämnas en kopia till vårdnadshavarna.
- Preskriptionstiden för kränkningar/trakasserier/diskriminering är 10 år, enligt preskriptionslagen.
- Personal får inte utsätta ett barn/en elev för kränkande behandling. Om ett barn/en elev, som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, visar omständigheter som ger anledning att anta att han/hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit. Rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion ska ansvara för utredningen om händelsen rör barn/elever som anser sig blivit kränkt/trakasserad/diskriminerad av personal.

Information/samråd sker med rektor.

(Källor: bl.a. Skollagen 6 kap., diskrimineringslagen 2 kap. och Skolverkets "Allmänna råd mot diskriminering och kränkande behandling".)